

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20300/2024
06.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., општина ..., чији су пуномоћници Милош Радојевић и Александар Милуновић, адвокати из Крагујевца, против туженог Универзитетски клинички центар Крагујевац у Крагујевцу, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради утврђења дискриминације и накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1675/24 од 09.07.2024. године, у седници одржаној 06.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1675/24 од 09.07.2024. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1675/24 од 09.07.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П1 7/23 од 03.04.2024. године којом је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди да је радњом туженог повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација тужиоца као особе са инвалидитетом на основу пружања јавних услуга из области здравља с обзиром на здравствено стање, место пребивалишта и врсте обољења, да се забрани туженом вршење понашања које представља дискриминацију као и даље вршење дискриминације односно понављања дискриминације тужиоца, да се наложи туженом да обезбеди извршење ове забране односно спречи утврђену дискриминацију на основу пружања јавних услуга из области здравства с обзиром на здравствено стање, место пребивалишта и врсту обољења тужиоца, да се обавезе тужени да тужиоцу исплати износ од 500.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљеног душевног бола због повреде угледа, части, слободе и права личности као и претрпљеног страха и физичких болова, умањења опште животне активности а све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате и да се нареди туженом објављивање ове пресуде у јавном гласилу „Вечерње новости“ о трошку туженог те је одлучено да свака странка сноси своје трошкове. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. ЗПП, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије којима се указује да је нејасно образложење другостепеног суда о битним чињеницама заправо се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП из којих разлога се сходно члану 407. став 1. ЗПП ревизија не може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ... држављанин са пребивалиштем у ..., општина Баточина, који је здравствено осигуран у ..., односно инострани је осигураник. Приликом преласка пешачког прелаза 31.01.2021. године тужилац је упао у рупу на коловозу испуњену водом и том приликом је задобио повреду скочног зглоба десне ноге. Одмах након повреде тужилац се јавио ортопеду Универзитетског клиничког центра Крагујевац и након извршене дијагностике прописана му је терапија, постављен функционални завој и дат савет за физикалну терапију и контролу код ортопеда. Због болова које је трпео тужилац се 07.02.2021. године најпре јавио у Дом здравља у Баточини, када му је дат упут за стационарно лечење због чега се тог дана јавио на одељење ортопедије Универзитетског клиничког центра Крагујевац. Тужилац је дошао са пратиоцем, али се кретао самостално и без помагала. Након што је погледао медицинску документацију, обавио разговор и узео анамнезу тужиоца, дежурни лекар туженог утврдио је да тужилац није задобио нову повреду, већ да је реч о повреди коју је претрпео 31.01.2021. године, да се тужилац прве среде иза тог датума није јавио на контролу, и закључио да није било индикација за збрињавање у хитној ортопедској амбуланти и упутио тужиоца да се ујутру јави ортопеду који по правилу службе ради контролни преглед. Том приликом тужилац није заведен у протокол. Тужилац се сутрадан није јавио на контролу, већ се јавио три дана касније 10.02.2021. године када је уписан у систем и заказан му је преглед у ортопедској амбуланти, на који преглед тужилац није дошао. Због повреде коју је претрпео 31.01.2021. године тужилац је преглед и лечење наставио прво у државним и приватним клиникама у Србији, а потом и у

Због оваквог поступања лекара тужене тужилац се обратио Саветнику пацијента Одељења за здравствену заштиту града Крагујевца приговором који је саветник пацијента оценио основаним, због чега је по налогу ВД директора туженог тужиоцу заказан специјалистички и консултативни преглед на Клиници за ортопедију у Крагујевцу дана 10.03.2021. године, на који преглед тужилац није дошао. Тужилац се поводом истог случаја обратио и Повереници за заштиту равноправности која је закључком од 01.07.2021. године обуставила поступак по притужби тужиоца поднетој против туженог због дискриминације у области здравствене заштите, оцењујући да тужена није дискриминаторски поступала према тужиоцу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да тужилац није доказао своје тврдње о дискриминаторском понашању тужене према њему као ортопедском пацијенту, односно да је тужена према њему, с обзиром на његово лично својство као пацијента, поступала другачије у односу на пацијенте у истој или сличној ситуацији, због чега су применом цитираних одредби Закона о забрани дискриминације, Устава Републике Србије и Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода одбили захтев тужиоца за утврђење да је тужени дискриминаторски поступао према њему, захтев за забрану дискриминације за извршење ове забране и накнаду нематеријалне штете, као и објављивање пресуде.

По оцени Врховног суда правилно су нижестепени судови применили материјално право одлучујући на изложен начин, применом међународних правних аката, Устава Републике Србије те Закона о забрани дискриминације.

Устав Републике Србије у члану 21. забрањује сваку дискриминацију, непосредну или посредну, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода одредбом члана 14. забрањује дискриминацију и прописује да се уживање права и слобода прописаних у овој конвенцији обезбеђује без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, везу са неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

Уставна забрана дискриминације ближе је разрађена у Закону о забрани дискриминације тако што по члану 2. став 1. изрази дискриминација и дискриминаторно поступање означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворени или прикривен начин а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоом прихода, имовним стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним односно претпостављеним личним својствима, (у даљем тексту: лична својства).

Из наведеног следи да су најбитније карактеристике дискриминације прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или упоредивој ситуацији која при томе мора бити неоправдана и мора бити везана за неко лично својство дискриминисаног лица. Према члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације тужилац мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајамчено Уставом што је неопходна претпоставка да би се могла утврдити повреда начела о

забрани дискриминације. У конкретном случају тужилац се 07.02.2012. године због болова у повређеном зглобу обратио лекару у Дому здравља Баточина који му је том приликом дао упут за стационарно лечење у Универзитетском клиничком центру Крагујевац, овде туженом. По доласку у Клинички центар тужиоца је прегледао дежурни лекар и поступајући у свему према правилима о пружању здравствене заштите у складу са одредбом члана 3. став 1. Закона о заштити пацијената, проценио да се не ради о хитном случају, већ о контроли здравственог стања насталог повређивањем 31.01.2021. године, те да због тога нису испуњени услови за хитно збрињавање тужиоца већ да је потребно да се тужилац сутра пре подне јави у ортопедску амбуланту туженог где ће се извршити контролни преглед и утврдити даље поступање надлежног лекара туженог. Код оваквог стања у списима и одсуства указивања да је према тужиоцу поступљено на другачији начин него према осталим пацијентима у сличној здравственој ситуацији, односно здравственим стањем као тужиоца који нису инострани осигураници, правилно су нижестепени судови закључили да тужилац није доказао своје тврдње о дискриминаторском понашању туженог и стога правилно одбили тужбени захтев. Евентуално поступање лекара туженог супротно Закону о заштити пацијената односно супротно Закону о пружању здравствене заштите не може се сматрати нити непосредом нити посредном дискриминацијом тужиоца, већ поступањем лекара туженог супротно правилима струке, које поступање може бити санкционисано у поступку за накнаду евентуално претрпљене штете, а не може представљати дискриминаторно понашање, због чега су супротни наводи ревизије тужиоца без основа.

Чињеница да је Саветник пацијената туженог оценио да су поступањем лекара туженог повређена права пацијента, овде тужиоца као иностраног осигураника указује управо на правилан закључак нижестепених судова да не постоји дискриминација тужиоца, већ повреда права њега као пацијента, посебно у ситуацији када тужилац није учинио вероватним да су лекари туженог поступали на другачији начин у односу на лица која су била у истој ситуацији као он, а која су се због болова који су последица ранијег повређивања јавили у Ургентни центар Универзитетског клиничког центра Крагујевац који санира само ургентна стања, односно нове повреде, што код тужиоца није случај. Стога тужилац није доказао постојање дискриминаторског поступања туженог према њему, због чега је правилно одбијен његов захтев, па се неосновано ревизијом указује на пропуст судова да оцене чињеницу да је Саветник пацијената утврдио оправданим његов приговор да је дошло до повреде његових права као пацијента услед тога што је он инострани осигураник.

Како тужилац није учинио вероватним постојање дискриминаторног понашања тужене према њему као иностраном осигуранику, то су правилно нижестепени судови применом материјалног права цитираног у њиховим одлукама одбили захтев тужиоца, због чега је Врховни суд применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**